

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Sağlık Bakanı Fahrettin Koca** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzük 'ün 96'ncı ve 99'uncu Maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Murat ÇEPNİ

İzmir Milletvekili

Environmental Research Dergisinin, 9 Şubat 2021 tarihinde basında yayınlanan hava kirliliği raporunda, Dünya çapında 15 yaş ve üzeri insanlar arasında her beş ölümden birinin nedenini fosil yakıtların yakılmasından kaynaklanan hava kirliliği olduğu, 2018 yılında 15 yaş ve üzeri 8 milyondan fazla insanın, kömür, gaz, mazot gibi fosil yakıtların yakılmasından kaynaklanan hava kirliliği nedeniyle hayatını kaybettiği açıklanmıştır. Hava kirliliğinden kaynaklanan 8 milyon ölümün yarısından fazlasının Hindistan ve Çin'de olduğu, petrol, gaz ve kömürün yakılmasından kaynaklanan hava kirliliğinin Asya'daki 6 ülkede tüm ölümlerin dörtte birinden sorumlu olduğu ve fosil yakıtlar ortalama yaşam süresini kısalttığı da belirtilmiştir. Bilim insanlarının yaptığı çalışmalar fosil yakıtların kullanılmasının ortalama yaşam süresini 2 yıldan fazla kısalttığını ortaya koymuştu.

Türk Tabipler Birliği, Türkiye'de 2019 yılında hava kirliliği nedeniyle 31 bin 476 kişinin hayatını kaybettiğine dikkat çekmiştir. Hava kirliliğinin neden olduğu ölüm yüzdesinin tüm ölümlerin yüzde 7,9'u olarak saptanmıştır. Temiz Hava Hakkı Platformu'nun yaptığı çalışmaya göre, Türkiye'de hava kirliliği Dünya Sağlık Örgütü kılavuz değerine indirilseydi; 2019 yılında tüm ölümlerin %7,9'u ve 2018 yılındaki tüm ölümlerin %12,13'ü (45.398 ölüm) önlenebilirdi.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2018 yılı verilerine göre sera gazı emisyonu 520.9 milyon ton CO2 eşdeğeri düzeyine yükselmiştir. Türkiye'de iklim krizinin ve hava kirliliğinin en büyük nedenlerinden biri de kömürlü termik santrallerdir. Kömürlü termik santraller, Fransa, Danimarka, İtalya, İngiltere gibi pek çok Avrupa ülkesinde kapatılırken; Türkiye'de 2020

yılında 29 tane aktif kömürlü termik santrale ek olarak 40'dan fazlası planlama ve onay aşamasındadır.

Termik santrallerin; havanın, suyun, toprağın kirlenmesine, iklim değişikliklerine, ekolojik krizlere neden olduğu bilinmektedir. Bu zararlar, santralin bulunduğu alanda halk sağlığını tehdit eden en önemli unsurdur. Hava kirliliğine bağlı ölümlerin yanında, kanser, solunum yolu hastalıklarına, kalp damar hastalıklarına, erken doğuma neden olmakta, halk sağlığını ciddi tehdit etmektedir. Halkın sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşaması Anayasal bir haktır ve Devlet halkın yaşamını ve sağlığını koruyucu politikalar geliştirmek zorundadır.

Bu bağlamda;

- 1-Hava kirliliği en önemli çevre ve halk sağlığı sorunu olduğuna göre, termik santral bulunan illerde, fosil yakıtların insan sağlığına etkilerini tespit etmek için Bakanlığınızın bir çalışması var mıdır? Var ise veriler kamuoyu ile paylaşılacak mıdır? İller bazında, yılda kaç kişi fosil yakıtla bağlı hava kirliliğinden hayatını kaybetmiştir? Kaç kişide kanser, solunum yolu hastalıkları, kalp damar hastalıkları saptanmıştır? Bu konuda meslek odaları ile işbirliğiniz var mıdır?
- 2- Kömürlü termik santral bulunan illerde hava kirliliğinin kadın ve çocuk sağlığı üzerine etkileri ve erken doğum oranları saptanmış mıdır?
- 3- Türkiye’de ortalama yaşam süresinin kısaltan hava kirliliğinin azaltılması için Bakanlığınızın bir girişimi olacak mıdır? Kömürlü termik santrallerin yarattığı kirliliğin neden olduğu hastalıkların parasal maliyeti de dikkate alındığında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile bir çalışmanız olacak mıdır?
- 4- Türkiye’de PM 2,5 gibi akciğer hastalıklarına neden olan kirleticiye dair de herhangi bir kısıtlama mevzuatta yer almamaktadır. Bu kirleticinin de mevzuata dahil edilmesi için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile iş birliği yapacak mısınız? Santrallerin bulunduğu illerde temiz hava eylem planını oluşturulması için girişiminiz olacak mıdır?
- 5- Termik santral bulunan illerde hava kirliliğinin Covid-19 yakalanma oranına etkisi saptanmış mıdır? Pandemi sürecinde kanser, kalp damar hastalıkları, solunum yolu enfeksiyonları ve akciğer hastalıklarıyla ilgili başvuruda artış olmuş mudur?
- 6- Sağlık Bakanlığı olarak Fosil yakıtla çalışan santrallerin kapatılması için girişiminiz olacak mıdır?